

Manuál pro kandidáty Psaní CCE–C1

1. Jaké je zadání testu Psaní?

Zadání je vytvořeno tak, aby vám umožnilo prokázat jazykové dovednosti v českém jazyce na úrovni C1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERRJ, viz <https://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>). Test **Psaní** obsahuje jedinou úlohou, tou je **úvaha** (esej, zamyšlení) na zadané téma, kterým je určitý společenský problém. **Můžete si vybrat ze dvou témat.** V zadání nejprve položíme základní otázku, která vás do tématu uvede, poté vysvětlíme, o čem máte psát, nad čím máte v textu uvažovat. Součástí zadání je též citát, kterým se můžete, ale nemusíte, při psaní inspirovat. Není vhodné citát do textu opisovat. Na napsání úvahy máte **čas 90 minut**, minimální požadovaný **počet slov** je **300**.

2. Co byste měli v testu Psaní prokázat?

Na úrovni C1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERRJ) byste měli umět:

- napsat logický, dobře uspořádaný a syntakticky správný text, který se týká složitých témat,
- podrobně rozvést své názory/myšlenky a podpořit je argumenty a vhodnými příklady,
- zvolit přesvědčivý a přirozený styl
- používat složitější větné struktury a adekvátní spojky i spojovací výrazy,
- používat široký repertoár slovní zásoby k danému tématu, popř. frazeologické výrazy,
- psát gramaticky správně,
- psát pravopisně správně,
- používat přesně interpunkci,
- vhodně strukturovat text do odstavců.

3. Co je to úvaha?

Úvaha je slohový útvar/žánr, ve kterém se máte na základě obecných poznatků, názorů a životních zkušeností **zamyslet nad zadaným problémovým tématem**. V úvaze musíte o problému uvedeném v zadání **uvažovat, zaujímat vlastní stanoviska a argumentovat** (zdůvodňovat názory a postoje pro a proti).

Cílem úvahy není vyřešení zadaného problému, ale právě **přemýšlení a uvažování o možných příčinách a důsledcích**. Je tedy důležité podívat se na zadaný problém z **více úhlů pohledu**. V úvaze se projeví též vaše životní zkušenosti a kreativita. Vaše zamýšlení musí být **logické**, aby čtenář mohl bez obtíží **sledovat vaše myšlenky** a zamýšlet se spolu s vámi.

4. Jaká má být struktura úvahy?

Úvaha musí mít logickou stavbu, nemůžete přecházet od jedné myšlenky ke druhé bez jasné souvislosti. Je tedy dobré nejprve si promyslet osnovu/koncept/ strukturu s hlavní myšlenkou, argumenty i příklady. **Po uvedení do problematiky je nutné postupovat buď od obecných myšlenek k jednotlivým faktům, nebo naopak, na závěr pak myšlenky shrnout, vyvodit z nich závěry** či jinak text zakončit. Myšlenky musí být logicky i jazykově propojeny.

Doporučujeme vám dodržet následující strukturu:

Úvod – uvedení do problematiky na základě zadání (proč je toto téma zajímavé a důležité, čím se další text bude zabývat), úvod by měl být samostatným jasně graficky odděleným odstavcem.

Vlastní (hlavní) text – analýza problému - je vhodné se nejprve zaměřit na nejsilnější tematickou složku zadání a pak uvažovat o těch méně významných, a to dle postupu uvedeném v zadání, myšlenky je nutné podpořit argumenty.

Každá analyzovaná myšlenka by měla být ve zvláštním odstavci. **Myšlenky by se neměly opakovat, ale rozvíjet a navazovat na sebe**. V této části doporučujeme alespoň 3 odstavce.

Závěr – shrnutí myšlenek a vyvození závěrů, k nimž úvaha směřovala, **pointa**, která zdůrazní hlavní myšlenku textu (např. citát, řečnická otázka, patetické prohlášení). Závěr musí být též jasně graficky oddělen od předchozího textu.

5. Které výrazy je například vhodné používat?

Vhodná jsou např. slovesa typu: *domnívám se..., uvažuji o..., přemýšlím nad..., kladu si otázku, proč..., zde by bylo dobré zdůraznit, že...* atd. Vzhledem k tomu, že je v úvaze vhodné **udržovat kontakt se čtenářem**, můžete používat též slovesa imperativu, např. *zamysleme se nad tím..., zvažme i opačnou možnost..., podívejme se na tento problém z jiné strany..., položme si otázku..., předpokládejme, že..., zauvažujme/popřemýšlejme nad tímto tématem...*

Pro vyjádření složitějších myšlenek je vhodné používat adekvátní spojovací výrazy, např. *třebaže, vzhledem k tomu, že..., přestože, nejen... ale i, dokonce i, avšak, a přece, vždyť, totiž, aniž.*

Pro úvahu jsou též typické tzv. řečnické otázky, tedy takové, na které čtenář neočekává odpověď, ale které vhodně text posouvají k dalšímu tématu, případně ho vhodně zakončí, např. *Ale kdo z nás nikdy neudělal chybu? Co nastane, až technologie zcela ovládnou svět? Jak můžeme najít rovnováhu mezi těmito dvěma rozdílnými jevy? Je snad taková vize pouhou utopií? V úvaze můžeme používat též věty zvolací a práci, např. To by byl překvapivý závěr! Jak je snadné uvěřit populistickým prohlášením! Kéž bychom mohli konstatovat, že svět se mění k lepšímu!*

6. Rady na závěr

1. Vytvořte si na začátku osnovu či myšlenkovou mapu.
2. V úvaze se nad problémy zamýšlejte, nepište o sobě, nepoučujte čtenáře, nepopisujte lidi, věci ani nevypravujte děj.
3. Polemizujte, argumentujte ve prospěch svého názoru, ale i proti němu.
4. Neodbíhejte od zadaného tématu.
5. Nezapomeňte, že jednotlivá dílčí témata/jednotlivé myšlenky na sebe musí logicky navazovat.
6. Nezapomeňte, že každá rozvíjená myšlenka by měla mít svůj jasně graficky odlišený odstavec.
7. Vyjadřujte se spisovně, používejte složitější gramatické struktury.
8. Používejte lexikum adekvátní k tématu, úvahovému textu i jazykové úrovni C1.
9. Zkontrolujte, zda jste splnili všechny body ze zadání.
10. Zkontrolujte gramatiku, pravopis a interpunkci.